C/2025/638

10.2.2025

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 ianuarie 2025

de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Croației

(C/2025/638)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121,

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263, în special articolul 17,

având în vedere recomandarea Comisiei,

întrucât:

CONSIDERAȚII GENERALE

(1) La 30 aprilie 2024, a intrat în vigoare un cadru reformat de guvernanță economică al UE. Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală ([1]), împreună cu Regulamentul (CE) nr. 1467/97 modificat privind aplicarea procedurii aplicabile deficitelor excesive ([2]) și cu Directiva 2011/85/UE a Consiliului modificată privind cadrele bugetare ale statelor membre ([3]) sunt elementele esențiale ale cadrului reformat de guvernanță economică al UE. Cadrul urmărește promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. El promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe obiectivele pe termen mediu, în combinație cu o asigurare mai eficientă și mai coerentă a respectării normelor.

(2) Planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu pe care statele membre le prezintă Consiliului și Comisiei se află în centrul noului cadru de guvernanță economică. Planurile trebuie să urmărească două obiective: i) asigurarea faptului că, printre altele, până la sfârșitul perioadei de ajustare, datoria publică se află pe o traiectorie descendentă plauzibilă sau rămâne la niveluri prudente și a faptului că deficitul public este adus și menținut sub valoarea de referință de 3 % din PIB pe termen mediu și ii) asigurarea realizării de reforme și investiții care să răspundă principalelor provocări identificate în contextul semestrului european și priorităților comune ale UE. În acest scop, fiecare plan trebuie să prezinte un angajament pe termen mediu de a respecta o traiectorie a cheltuielilor nete ([4]) care să stabilească efectiv o constrângere bugetară pe durata planului, pe parcursul a patru sau cinci ani (în funcție de durata normală a legislaturii într-un stat membru). În plus, planul trebuie să explice modul în care statul membru va asigura realizarea reformelor și a investițiilor care răspund principalelor provocări identificate în contextul semestrului european, în special în recomandările specifice fiecărei țări (inclusiv cele referitoare la procedura privind dezechilibrele macroeconomice – PDM, dacă este cazul), precum și modul în care statul membru va aborda prioritățile comune ale Uniunii. Perioada de ajustare bugetară acoperă o perioadă de patru ani, care poate fi prelungită cu până la trei ani în cazul în care statul membru se angajează să realizeze un set de reforme și investiții relevante care îndeplinesc criteriile prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263.

(3) După prezentarea planului, Comisia trebuie să evalueze dacă acesta respectă cerințele Regulamentului (UE) 2024/1263.

([1]) Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului (JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) „Cheltuieli nete” în sensul definiției de la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, și anume cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

(4) La recomandarea Comisiei, Consiliul trebuie apoi să adopte o recomandare prin care stabilește traiectoria cheltuielilor nete ale statului membru în cauză și, după caz, aprobă setul de angajamente în materie de reforme și investiții care stă la baza prelungirii perioadei de ajustare bugetară.

CONSIDERAȚII REFERITOARE LA PLANUL BUGETAR-STRUCTURAL NAȚIONAL PE TERMEN MEDIU AL CROAȚIEI

(5) La 14 noiembrie 2024, Croația a prezentat Consiliului și Comisiei planul său bugetar-structural național pe termen mediu. Prezentarea a avut loc în urma unei prelungiri a termenului prevăzut la articolul 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, astfel cum s-a convenit cu Comisia. Motivul transmiterii cu întârziere a fost dorința de a se asigura că PBSTM și PPB sunt complementare și coerente cu bugetul național pentru perioada 2025-2027, care era programat să fie adoptat la 14 noiembrie 2024, utilizând pe deplin datele publicate cu revizuirea statistică de referință. La 21 noiembrie 2024, Croația a prezentat un addendum având ca scop revizuirea traiectoriei de creștere a cheltuielilor nete din plan pentru a aplica o abordare prudentă în planificarea politicilor fiscal-bugetare (privind cheltuielile) pe parcursul perioadei de ajustare și pentru a se asigura că datoria publică preconizată rămâne plauzibilă la niveluri prudente.

Procesul anterior prezentării planului

(6) Înainte de prezentarea planului său, Croația a solicitat informații tehnice ([5]), pe care Comisia le-a furnizat la 21 iunie 2024 și le-a publicat la 14 noiembrie ([6]). Informațiile tehnice indică nivelul soldului primar structural în 2028 care este necesar pentru a asigura menținerea deficitului public sub 3 % din PIB pe termen mediu și menținerea datoriei publice sub 60 % din PIB pe termen mediu, în absența unor măsuri bugetare suplimentare după perioada de ajustare de patru ani. Termenul mediu este definit ca fiind perioada de zece ani după încheierea perioadei de ajustare. Informațiile tehnice au fost pregătite și transmise statului membru luând în calcul două scenarii: un scenariu care include coerența cu dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului ([7]), în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2024/1263, și un scenariu fără acest dispozitiv.

Informațiile tehnice pentru Croația stabilesc că, pentru a respecta regulile fiscale aplicabile pe parcursul unei perioade de ajustare de patru ani și pe baza ipotezelor Comisiei pe care se sprijină orientările prealabile transmise în iunie 2024, soldul primar structural trebuie să se ridice la cel puțin - 0,4 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare (2028; scenariul fără dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului), conform tabelului de mai jos. Cu titlu informativ, luând în calcul și dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului, soldul primar structural trebuie să se ridice la cel puțin - 0,4 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare (2028). Cu toate acestea, dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului nu este o cerință pentru Croația, care este eligibilă pentru informații tehnice.

Tabelul 1: Informațiile tehnice transmise de Comisie Croației

Ultimul an al perioadei de ajustare	2028
Valoarea minimă a soldului primar structural (% din PIB), scenariu fără dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului	- 0,4 %
Numai cu titlu informativ: Valoarea minimă a soldului primar structural (% din PIB), scenariu cu dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului	- 0,4 %

Sursa: calculele Comisiei.

(7) În conformitate cu articolul 12 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Croația și Comisia au purtat un dialog tehnic în perioada septembrie-noiembrie 2024. Dialogul tehnic a trecut în revistă informațiile tehnice furnizate de Comisie și s-a axat pe discutarea reformei fiscale care va intra în vigoare în 2025 și pe realizarea preconizată a reformelor și a investițiilor care să răspundă principalelor provocări identificate în contextul semestrului european și priorităților

([5]) Orientările prealabile transmise statelor membre și Comitetului economic și financiar includ informații tehnice i) fără și cu o prelungire a perioadei de ajustare (care acoperă 4 și, respectiv, 7 ani) și ii) cu/fără dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Croatia.

([7]) Dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului prevăzut la articolul 8 din Regulamentul (UE) 2024/1263 stabilește că îmbunătățirea anuală a soldului primar structural este de 0,4 puncte procentuale din PIB (sau de 0,25 puncte procentuale din PIB în cazul unei prelungiri a perioadei de ajustare), până când deficitul structural scade sub 1,5 % din PIB.

comune ale Uniunii în ceea ce privește tranziția verde și digitală echitabilă, reziliența socială și economică, securitatea energetică și consolidarea capabilităților de apărare.

(8) În noiembrie 2024, în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) și cu articolul 36 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) 2024/1263, Croația a desfășurat un proces de consultare cu societatea civilă, partenerii sociali și alte părți interesate relevante. Planul bugetar-structural național pe termen mediu a fost discutat în cadrul Consiliului Economic și Social, care include sindicatele, asociațiile patronale și reprezentanți ai guvernului.

(9) Comisia pentru politica fiscal-bugetară a emis un aviz cu privire la previziunile macroeconomice și la ipotezele macroeconomice care stau la baza traiectoriei multianuale a cheltuielilor nete. Comisia pentru politica fiscal-bugetară a concluzionat că dimensiunile preconizate ale ratelor de creștere a PIB-ului real, deflatorul PIB implicit și indicele prețurilor naționale sunt adecvate și că proiecțiile macroeconomice sunt, în linii mari, identice sau ușor mai pozitive decât proiecțiile disponibile în prezent ale celorlalte instituții relevante. Comisia pentru politica fiscal-bugetară a aprobat proiecțiile macroeconomice pentru perioada de până în 2028 elaborate de Ministerul Finanțelor și a subliniat că proiecțiile se încadrează într-un interval acceptabil și oferă o bază solidă pentru elaborarea planului bugetar-structural național pe termen mediu.

Alte procese conexe

(10) La 14 noiembrie 2024, Croația și-a prezentat proiectul de plan bugetar pentru anul 2025. Comisia a adoptat un aviz cu privire la acest proiect de plan bugetar la 26 noiembrie ([8]).

(11) La 21 octombrie 2024, Consiliul a adresat Croației o serie de recomandări specifice (CSR) în contextul semestrului european ([9]).

REZUMATUL PLANULUI ȘI EVALUAREA ACESTUIA DE CĂTRE COMISIE

(12) În conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia a evaluat planul după cum urmează:

Contextul: Situația și perspectivele macroeconomice și bugetare

(13) Activitatea economică din Croația a crescut cu 3,3 % în 2023, susținută de toate componentele PIB-ului cu excepția stocurilor, cele mai mari contribuții pozitive provenind din partea investițiilor și a consumului gospodăriilor. Potrivit previziunilor Comisiei Europene din toamna anului 2024, se preconizează că economia va crește cu 3,6 % în 2024, pe fondul unei creșteri a cererii interne, în special a consumului gospodăriilor și a investițiilor, și cu o contribuție negativă din partea din partea exporturilor nete. Se estimează că PIB-ul real va crește cu 3,3 % în 2025, în condițiile în care creșterea cererii interne încetinește. În 2026, se preconizează că PIB-ul real va crește cu 2,9 %, în condițiile în care cererea internă continuă să încetinească, iar contribuția exporturilor nete devine neutră. În perioada analizată în previziuni, se preconizează că creșterea PIB-ului potențial în Croația va crește cu 4,2 % în 2024, cu 3,6 % în 2025 și cu 3,3 % în 2026, ca urmare a acumulării de capital, a productivității totale a factorilor și a contribuției forței de muncă, aceasta din urmă scăzând vizibil către 2026, pe fondul scăderii populației în vârstă de muncă și în pofida ratelor mai ridicate de participare pe piața forței de muncă. Rata șomajului a fost de 6,1 % în 2023 și, potrivit estimărilor Comisiei, se va ridica la 5,1 % în 2024, la 4,7 % în 2025 și la 4,6 % în 2026. În 2024, se preconizează că inflația (deflatorul PIB) va scădea de la 11,7 % în 2023 la 6,6 % în 2024 și va ajunge la 3,2 % în 2025 și la 2,1 % în 2026.

(14) În ceea ce privește evoluțiile bugetare, în 2023, deficitul public al Croației a fost de 0,9 % din PIB. Conform previziunilor Comisiei Europene din toamna anului 2024, se preconizează că acesta va ajunge la 2,1 % din PIB în 2024, urmând să rămână la 2,1 % din PIB în 2025 și, în ipoteza menținerii politicilor actuale, să scadă la 1,9 % din PIB în 2026. Previziunile Comisiei Europene din toamna anului 2024 nu includ încă proiectul de buget al Croației pentru 2025, pe care guvernul l-a propus parlamentului național în luna noiembrie. Previziunile Comisiei includ însă cadrul bugetar pentru perioada 2025-2027, care a fost adoptat de guvern la 31 octombrie. Datoria publică era de 61,8 % din PIB la sfârșitul anului 2023. Potrivit previziunilor Comisiei Europene din toamna anului 2024, se preconizează că ponderea datoriei va scădea la 57,3 % din PIB la sfârșitul anului 2024. Se estimează că aceasta va scădea la 56,0 % din PIB la sfârșitul anului 2025, ponderea rămânând la 56,0 % din PIB la sfârșitul anului 2026. Previziunile bugetare ale Comisiei nu iau în considerare angajamentele de politică din planurile pe termen mediu în forma actuală până când acestea nu sunt sprijinite de măsuri de politică concrete anunțate în mod credibil și detaliate suficient.

([8]) Avizul Comisiei privind proiectul de plan bugetar al Croației, 26.11.2024, C(2024) 9080 final.
([9]) Recomandarea Consiliului din 21 octombrie 2024 privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale Croației (JO C, C/2024/6818, 29.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6818/oj).

Traiectoria cheltuielilor nete și principalele ipoteze macroeconomice din plan

(15) Planul bugetar-structural național pe termen mediu al Croației cuprinde perioada 2025-2028 și prezintă o ajustare bugetară pe o perioadă de patru ani.

(16) Planul conține toate informațiile prevăzute la articolul 13 din Regulamentul (UE) 2024/1263.

(17) Planul, astfel cum a fost completat prin addendum, prevede angajamentul de a respecta traiectoria cheltuielilor nete indicată în tabelul 2, care corespunde unei creșteri medii a cheltuielilor nete de 4,8 % de-a lungul anilor până în 2028.

Informațiile tehnice (care presupun o traiectorie de ajustare liniară) corespund unei creșteri medii a cheltuielilor nete de 4,0 % pe parcursul perioadei de ajustare (2025-2028). Traiectoria cheltuielilor nete pe care statul membru s-a angajat să o respecte conform planului ar urma să conducă la un sold primar structural de - 0,2 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare (2028) ([10]). Acesta este mai mare decât nivelul minim al soldului primar structural de - 0,4 % din PIB pentru 2028 indicat de Comisie în informațiile tehnice din 21 iunie 2024 ([11]).

Planul se bazează pe ipoteza unei scăderi a creșterii PIB-ului potențial la 2,5 % în 2028 (de la 4,5 % în 2024). În plus, planul preconizează că rata de creștere a deflatorului PIB va scădea la 2,2 % în 2028 (de la 6,7 % în 2024).

Tabelul 2: Traiectoria cheltuielilor nete și principalele ipoteze din planul Croației

	2024	2025	2026	2027	2028	Media pe perioada de valabilitate a planului 2025-2028
Creșterea cheltuielilor nete (anuală, %)	18,6	6,4	4,9	4,1	3,7	4,8
Creșterea cheltuielilor nete (cumulată, începând cu anul de referință 2023, %)	18,6	26,2	32,3	37,8	42,9	nu se aplică
Creșterea PIB-ului potențial (%)	4,5	4,0	3,5	2,9	2,5	3,2
Inflația (creșterea deflatorului PIB) (%)	6,7	3,7	2,6	2,4	2,2	2,7

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al Croației și calculele Comisiei.

Implicațiile pentru datoria publică ale angajamentelor din plan privind cheltuielile nete

(18) Dacă se materializează traiectoria cheltuielilor nete pentru care s-au asumat angajamente în plan și ipotezele subiacente, datoria publică ar scădea treptat, potrivit planului, de la 57,3 % din PIB în 2024 la 53,1 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare, în 2028, conform tabelului de mai jos. Pe termen mediu, se estimează că datoria publică va scădea treptat, ajungând la 49 % în 2038. Deși aceste cifre nu reflectă addendumul prezentat la 21 noiembrie, abordarea sa prudentă a traiectoriei cheltuielilor nete asigură faptul că datoria publică preconizată rămâne plauzibilă la niveluri prudente.

([10]) Această valoare nu reflectă addendumul prezentat la 21 noiembrie 2024 și abordarea sa prudentă a traiectoriei cheltuielilor nete.
([11]) În scenariul fără dispozitivul de siguranță privind reziliența deficitului.

Tabelul 3: Evoluția datoriei publice și a soldului bugetului public în planul Croației

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Datoria publică (% din PIB)	61,8	57,3	55,8	54,9	54,1	53,1	49,0
Soldul bugetar (% din PIB)	- 0,9	- 2,1	- 2,3	- 1,9	- 1,8	- 1,5	- 1,4

Sursa: planul bugetar-structural pe termen mediu al Croației.

Astfel, conform planului, datoria publică ar urma să rămână sub valoarea de referință de 60 % din PIB prevăzută în tratat pe termen mediu.

Prin urmare, pe baza angajamentelor de politică și a ipotezelor macroeconomice ale planului, traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan este în concordanță cu cerința privind datoria prevăzută la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Implicațiile pentru soldul bugetar ale angajamentelor din plan privind cheltuielile nete

(19) Pe baza traiectoriei cheltuielilor nete și a ipotezelor planului, deficitul public ar urma să crească de la 2,1 % din PIB în 2024 la 2,3 % din PIB în 2025 și să scadă treptat până la 1,5 % din PIB în 2028. Deși aceste cifre nu reflectă addendumul prezentat la 21 noiembrie 2024, abordarea sa prudentă a traiectoriei cheltuielilor nete asigură faptul că deficitul public preconizat este menținut sub 3 % din PIB pe termen mediu.

Astfel, conform planului, soldul bugetar nu ar depăși valoarea de referință de 3 % din PIB la sfârșitul perioadei de ajustare (2028).

În plus, în cei zece ani care urmează perioadei de ajustare (și anume până în 2038), deficitul public nu ar depăși 3 % din PIB.

Prin urmare, pe baza angajamentelor de politică și a ipotezelor macroeconomice ale planului, traiectoria cheltuielilor nete prezentată în plan este în concordanță cu cerința privind deficitul prevăzută la articolul 6 litera (b) și la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1263.

Ipotezele macroeconomice ale planului

(20) Planul se bazează pe un set de ipoteze care diferă de ipotezele Comisiei transmise Croației la 21 iunie. În special, planul utilizează ipoteze diferite pentru patru variabile, și anume: punctul de plecare (soldul primar structural), creșterea PIB-ului potențial, creșterea deflatorului PIB, rata nominală implicită a dobânzii. Este necesară o evaluare atentă a acestor diferențe între ipoteze pentru a asigura faptul că sunt susținute de argumente economice solide și bazate pe date, cu atât mai mult cu cât creșterea medie a cheltuielilor nete prevăzută în plan este mai mare decât cea care rezultă din informațiile tehnice. În cele ce urmează este inclusă o analiză a acestor diferențe între ipoteze.

Diferențele dintre ipoteze având cel mai semnificativ impact asupra creșterii medii a cheltuielilor nete sunt enumerate mai jos, împreună cu o analiză a fiecărei diferențe luate separat.

— Planul utilizează date mai actualizate și presupune o poziție inițială mai bună în comparație cu ipotezele Comisiei transmise la 21 iunie. În orientările prealabile, soldul primar structural pentru 2024 a fost de - 2 % din PIB, în timp ce planul presupune - 1,5 % din PIB, la fel ca previziunile Comisiei Europene din toamna anului 2024. Soldul primar structural mai mare se datorează unei revizuiri semnificative a datelor publicate după transmiterea orientărilor prealabile. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare mai mare decât cea din ipotezele Comisiei. Această ipoteză este considerată justificată în mod corespunzător.

— Planul presupune că creșterea PIB-ului potențial va scădea treptat de la un nivel estimat de 4,5 % în 2024 la 2,5 % până în 2028 și în continuare se va modera la 1,6 % până în 2038, ajungând la o medie de 3,2 % pe parcursul perioadei de ajustare. În orientările prealabile ale Comisiei, se preconizează că producția potențială va crește în medie cu 2,6 % în aceeași perioadă. După perioada de ajustare, planul presupune aceeași creștere potențială ca în orientările prealabile. În previziunile Comisiei Europene din toamna anului 2024, creșterea potențială medie pe parcursul perioadei de ajustare este de 2,9 %, reflectând actualizările datelor și noile ipoteze ulterioare previziunilor din primăvara anului 2024. Diferența dintre plan și orientările prealabile în cursul perioadei de ajustare este doar parțial justificată de datele revizuite și de noile ipoteze. Diferența rămasă este legată în mare măsură de ipoteza unei creșteri ridicate a ocupării forței de muncă prevăzută în plan. În ansamblu, aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mare decât cea din ipotezele Comisiei. În consecință, se consideră că această ipoteză nu este justificată în mod corespunzător.

— Planul se bazează pe ipoteza că deflatorul PIB va atinge 6,7 % în 2024, 3,7 % în 2025, 2,6 % în 2026, 2,4 % în 2027 și 2,2 % în 2028. În orientările prealabile ale Comisiei, deflatorul PIB estimat în 2024 a fost de 5,5 %, acesta reducându-se la 2,2 % în 2025 și 2026 și crescând ușor la 2,3 % în 2027 și 2028. Previziunile Comisiei Europene din toamna anului 2024 estimează pentru 2024 și 2025 un deflator PIB mai mare decât se preconizase în orientările prealabile, prevăzut la 6,6 % și 3,2 %, reflectând actualizările datelor și noile ipoteze ulterioare previziunilor din primăvara anului 2024. Comisia estimează că deflatorul PIB va ajunge la 2,1 % în 2026. Prin urmare, deflatorul PIB preconizat în plan este mai mare cu 0,5 puncte procentuale decât în ipotezele Comisiei atât în 2025, cât și în 2026, reflectând deflatorii mai mari ai consumului privat și public. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mare decât cea din ipotezele Comisiei. În consecință, se consideră că această ipoteză nu este justificată în mod corespunzător.

— Planul se bazează pe ipoteza că ratele nominale implicite ale dobânzii vor atinge 2,9 % în 2024 și vor scădea treptat până la 2,6 % în 2028. Aceasta contribuie la o creștere medie a cheltuielilor nete pe parcursul perioadei de ajustare în cadrul planului mai mare decât cea din ipotezele Comisiei. Orientările prealabile ale Comisiei s-au bazat pe ipoteza unor rate nominale implicite ale dobânzii de 2,8 % în 2024, care ar scădea treptat până la 3,1 % în 2028. Ratele nominale implicite mai scăzute ale dobânzii din cadrul planului reflectă ratele mai scăzute ale dobânzii de pe piață ca urmare a îmbunătățirii ratingului de credit al Croației de către agențiile de rating de credit relevante. În ansamblu, ipoteza din cadrul planului este considerată justificată în mod corespunzător prin utilizarea unor date de piață mai recente.

În ansamblu, toate diferențele dintre ipoteze luate împreună ar putea conduce la o creștere medie a cheltuielilor nete în cadrul planului care este considerabil mai mare decât creșterea medie a cheltuielilor nete care rezultă din informațiile tehnice. Cu toate acestea, planul Croației, astfel cum a fost completat de addendum, include o traiectorie mai prudentă a cheltuielilor nete, care conduce la o creștere medie a cheltuielilor nete care depășește în continuare creșterea medie a cheltuielilor nete rezultată din informațiile tehnice, dar numai cu o valoare care poate fi explicată prin diferențele de ipoteze considerate justificate în mod corespunzător.

Comisia va lua în considerare analiza de mai sus a ipotezelor planului în viitoarele sale evaluări ale conformității cu traiectoria cheltuielilor nete.

Strategia bugetară din plan

(21) Conform strategiei bugetare orientative din plan, angajamentele legate de cheltuielile nete urmează să fie îndeplinite atât prin limitarea cheltuielilor, cât și prin creșteri discreționare ale veniturilor. Pentru atingerea obiectivelor bugetare, planul menționează că anumite categorii de cheltuieli, care se află sub controlul guvernului, vor avea o creștere limitată (de exemplu: se preconizează că cheltuielile cu remunerarea angajaților vor scădea de la 13,0 % din PIB în 2025 la 12,6 % în 2028). Conform planului, măsurile discreționare privind veniturile, legate de reforma fiscală care va intra în vigoare în 2025, urmează să aducă venituri suplimentare de 0,4 % din PIB pe parcursul întregii perioade de ajustare. În același timp, există și măsuri care majorează cheltuielile publice, legate de punerea în aplicare a reformei pensiilor (formulei de indexare pentru creșterea pensiilor) și de punerea în aplicare a unor noi măsuri de politică socială, cum ar fi locuințele la prețuri accesibile.

Specificarea măsurilor de politică ce urmează a fi adoptate trebuie confirmată sau ajustată și cuantificată în bugetele anuale. În același timp, există riscuri pentru punerea în aplicare a strategiei bugetare orientative din cadrul planului, care decurg din riscurile la adresa ipotezelor macroeconomice care stau la baza planului, din întârzierile înregistrate în procesul de achiziții publice care ar putea încetini investițiile și din alte deficiențe în punerea în aplicare a reformelor structurale.

Proiectul de plan bugetar pentru 2025 precizează măsurile de politică prin care se va realiza angajamentul pentru 2025 privind cheltuielile nete ([12]).

Reforme și de investiții care răspund principalelor provocări identificate în contextul semestrului european și priorităților comune ale Uniunii

(22) Planul descrie intențiile de politică privind reforme și investiții menite să răspundă principalelor provocări identificate în contextul semestrului european, în special în recomandările specifice de țară, și să abordeze prioritățile comune ale UE. Planul conține 290 de măsuri planificate de reforme și investiții, dintre care 209 sunt sprijinite financiar prin Mecanismul de redresare și reziliență, iar 81 sunt măsuri și măsuri nou identificate în cadrul altor programe ale UE, inclusiv în cadrul politicii de coeziune. În ansamblu, măsurile din planul național de redresare și reziliență (PNRR) au fost adaptate pentru a contribui la punerea în aplicare a recomandărilor specifice de țară existente. Noile măsuri adăugate în planul pe termen mediu contribuie și mai mult la punerea în aplicare a recomandărilor specifice de țară din ultimii ani și a noilor recomandări specifice de țară emise în 2024.

(23) În ceea ce privește prioritatea comună a unei tranziții verzi și digitale echitabile, inclusiv obiectivele climatice prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/1119, planul include un set de măsuri menite să sprijine neutralitatea climatică și să răspundă provocărilor legate de adaptarea la schimbările climatice. Pentru a intensifica eforturile în vederea atingerii obiectivului pentru 2030 și a punerii în aplicare a Planului național integrat privind energia și clima, va fi stabilit un cadru de planificare pentru punerea în aplicare a strategiei privind dezvoltarea cu emisii scăzute de dioxid de carbon, inclusiv o propunere de obiective sectoriale obligatorii de reducere a emisiilor pentru sectoarele dificil de decarbonizat și de instituire a structurilor necesare pentru introducerea Fondului pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice. Pentru a consolida reziliența la schimbările climatice, va fi adoptat un plan de acțiune împreună cu indicatori, cu scopul de a accelera punerea în aplicare a Strategiei privind adaptarea la schimbările climatice. Aceste acțiuni se referă la recomandările specifice de țară din 2023 privind absorbția eficace a fondurilor UE și la recomandarea specifică de țară din 2023 privind reducerea dependenței generale de combustibilii fosili.

Planul conține măsuri din PNRR care sprijină consolidarea administrației publice, a sistemului judiciar și a activelor statului prin digitalizarea și simplificarea proceselor administrative și judiciare, consolidarea infrastructurii TIC de stat, extinderea rețelei de servicii digitale și extinderea accesului la bandă largă și 5G pentru gospodării. Reformele și investițiile în infrastructura TIC de stat și în serviciile digitale se referă la recomandările specifice de țară din 2020 privind accesul sporit la infrastructura și serviciile digitale, promovarea dobândirii de competențe și creșterea eficienței și a capacității administrației publice de a concepe și de a pune în aplicare proiecte și politici publice la nivel central și local. Planul include și măsuri neincluse în PNRR, care vizează consolidarea securității cibernetice, digitalizarea în continuare a serviciilor publice și consolidarea gestionării datelor în cadrul administrației publice. Aceste măsuri se referă la recomandările specifice de țară pentru 2019 și 2020 privind îmbunătățirea comunicării electronice în cadrul instanțelor, îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar și creșterea accesului la infrastructura și serviciile digitale. În plus, planul include reforme importante menite să îmbunătățească atractivitatea carierelor de cercetare în domeniul TIC, legate de recomandările specifice de țară din 2019 și 2020 privind accesul sporit la infrastructura și serviciile digitale și concentrarea investițiilor pe tranziția verde și digitală. Planul include și un set de măsuri din PNRR în sectorul transporturilor, care abordează, printre altele, recomandările specifice de țară privind creșterea accesului la infrastructura și serviciile digitale, promovarea tranziției verzi și digitale, reducerea cererii de energie și a dependenței de combustibilii fosili în transporturi și promovarea unor soluții de transport durabile. În plus, planul include măsuri privind renovarea energetică și renovarea clădirilor după cutremur, dezvoltarea rețelei de date seismologice, utilizarea circulară a deșeurilor din construcții provenite din clădiri cu statut de bun cultural și elaborarea unor strategii de reînnoire urbană verde, care dau curs recomandărilor specifice de țară privind eficiența energetică, tranziția verde, reducerea dependenței de combustibilii fosili și continuarea punerii în aplicare a MRR.

(24) În ceea ce privește prioritatea comună a rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, planul include o reformă cuprinzătoare a sistemului de învățământ, având ca scop extinderea accesului la educația și îngrijirea timpurie și la învățământul superior și îmbunătățirea calității învățământului primar și superior, inclusiv prin introducerea predării într-un singur schimb și prin pregătirea tranziției către școala cu program pe parcursul întregii zile în învățământul primar. Reforma sistemului de învățământ se referă la recomandările specifice de țară din 2019 privind îmbunătățirea accesului la educație și formare, calitatea și relevanța pe piața muncii a educației și formării, la recomandarea specifică de țară din 2020 privind promovarea dobândirii de competențe, la

([12]) A se vedea Avizul Comisiei din 26 noiembrie 2024 privind proiectul de plan bugetar al Croației.

recomandarea specifică de țară din 2024 privind reducerea deficitului de competențe prin consolidarea competențelor de bază și îmbunătățirea perfecționării și a recalificării, precum și la recomandările specifice de țară din 2023 și 2024 privind continuarea punerii în aplicare constante a PNRR. Planul include, de asemenea, reforme importante ale pieței forței de muncă care vizează îmbunătățirea cadrul juridic și creșterea ocupării forței de muncă prin îmbunătățirea accesibilității și a calității învățământului profesional și a învățării în rândul adulților, prin furnizarea de politici active specifice în domeniul pieței forței de muncă și prin consolidarea sistemului de incluziune și monitorizare a grupurilor vulnerabile. Aceste reforme se referă la recomandările specifice de țară din 2019 și 2020 privind consolidarea măsurilor și a instituțiilor legate de piața forței de muncă, îmbunătățirea cooperării acestora cu serviciile sociale și îmbunătățirea gradului de adecvare a indemnizației de șomaj și a prestațiilor minime garantate. În domeniul rezilienței sociale, planul include o reformă a sistemului de pensii care vizează o adecvare sporită a pensiilor, precum și reforme cuprinzătoare ale sistemului de protecție socială menite să reducă riscul de sărăcie și de excluziune socială a grupurilor vulnerabile prin integrarea prestațiilor sociale și îmbunătățirea calității, accesibilității și disponibilității serviciilor sociale comunitare dezinstituționalizate, în special în domeniul îngrijirii pe termen lung. Aceste reforme ale protecției sociale se referă la recomandarea specifică de țară din 2019 privind consolidarea prestațiilor sociale și îmbunătățirea impactului acestora asupra reducerii sărăciei, la recomandarea specifică de țară din 2020 privind îmbunătățirea adecvării indemnizației de șomaj și a prestațiilor minime garantate și la recomandarea specifică de țară din 2024 privind reducerea deficitului de forță de muncă și de competențe prin facilitarea accesului la îngrijire formală pe termen lung la domiciliu și în comunitate. Planul cuprinde, de asemenea, mai multe măsuri de protecție a copiilor expuși riscului de sărăcie și de excluziune socială în cadrul Garanției europene pentru copii.

În plus, planul cuprinde măsuri de îmbunătățire în continuare a performanței și competitivității cercetării, dezvoltării și inovării în sectorul public prin reducerea fragmentării institutelor publice de cercetare și a instituțiilor de învățământ superior și prin acordarea de granturi pentru proiectele de cercetare în baza unui nou cadru de programe, în conformitate cu recomandările specifice de țară din 2019 privind concentrarea politicii economice legate de investiții asupra cercetării și inovării și privind îmbunătățirea capacităților autorităților naționale de a elabora proiecte și politici publice, cu recomandarea specifică de țară din 2020 privind creșterea eficienței și a capacității administrației publice de a concepe și a pune în aplicare proiecte publice și cu recomandările specifice de țară din 2024 privind continuarea punerii în aplicare a PNRR și îmbunătățirea competitivității prin abordarea fragmentării ridicate a instituțiilor publice de cercetare. În plus, planul include reforme menite să îmbunătățească funcționarea administrației publice prin îmbunătățirea capacităților funcționarilor publici, în conformitate cu recomandarea specifică de țară din 2020 privind creșterea eficienței și a capacității administrației publice de a concepe și a pune în aplicare proiecte publice, cu recomandările specifice de țară din 2022 și 2024 privind continuarea punerii în aplicare a PNRR și cu recomandarea specifică de țară din 2024 privind reducerea deficitului de competențe. În plus, planul include măsuri din PNRR în cadrul componentelor privind renovarea clădirilor, axându-se pe dezvoltarea competențelor pentru reconstrucția după cutremur și renovarea energetică și pe introducerea de noi programe de învățare în rândul adulților în construcții pentru lucrătorii din afara UE, care se referă la recomandările specifice de țară privind promovarea dobândirii de competențe pentru tranziția verde, asigurarea absorbției eficace a fondurilor și continuarea punerii în aplicare a PNRR.

(25) În ceea ce privește prioritatea comună a securității energetice, planul include investiții-cheie din PNRR care vizează modernizarea rețelelor de energie electrică, creșterea capacității de regazeificare a gazului natural lichefiat (GNL) și extinderea infrastructurii transfrontaliere de transport al gazelor. De asemenea, planul include măsuri menite să sprijine adoptarea surselor regenerabile de energie, renovarea energetică a clădirilor, eficiența energetică în industrie și transportul durabil cu emisii zero, abordând în același timp sărăcia energetică. Aceste măsuri se referă la recomandările specifice de țară din 2019 privind concentrarea politicii de investiții pe eficiența energetică, sursele regenerabile de energie și infrastructura de mediu, la recomandarea specifică de țară din 2020 privind concentrarea investițiilor pe tranziția verde și cea digitală, în special pe infrastructura de mediu, producerea și utilizarea curată și eficientă a energiei, la recomandările specifice de țară din 2022 privind diversificarea importurilor de combustibili fosili, reducerea dependenței generale de combustibilii fosili și accelerarea implementării surselor regenerabile de energie, la recomandările specifice de țară din 2022, 2023 și 2024 privind continuarea punerii în aplicare a PNRR și la recomandarea specifică de țară din 2023 privind reducerea dependenței de combustibilii fosili prin accelerarea implementării energiei din surse regenerabile.

(26) În ceea ce privește prioritatea comună a capabilităților de apărare, planul nu include detalii cu privire la investiții sau reforme care ar aborda această prioritate comună.

(27) În plus, planul include și alte măsuri de politică care depășesc prioritățile comune ale UE, inclusiv pentru îmbunătățirea gestionării activelor statului prin reducerea numărului de întreprinderi deținute de stat, îmbunătățirea guvernanței acestora, inclusiv prin alinierea standardelor naționale la cele mai bune practici internaționale, și consolidarea capacității umane de monitorizare a guvernanței corporative în cadrul întreprinderilor deținute de stat. Aceste măsuri se referă la recomandarea specifică de țară din 2019 privind îmbunătățirea guvernanței corporative a întreprinderilor deținute de stat și intensificarea vânzării întreprinderilor deținute de stat și a activelor inactive. De

asemenea, planul prevede liberalizarea pieţelor de servicii, reducerea sarcinii administrative şi fiscale, precum şi consolidarea sprijinului pentru dezvoltarea întreprinderilor nou-înfiinţate. Aceste măsuri se referă la recomandarea specifică de ţară din 2019 privind reglementarea excesivă a pieţelor de produse şi servicii şi reducerea celor mai împovărătoare taxe parafiscale şi recomandările specifice de ţară din 2020 privind reducerea în continuare a taxelor parafiscale şi a constrângerilor de reglementare de pe pieţele de bunuri şi servicii, precum şi promovarea investiţiilor private pentru a stimula redresarea economică. Planul include şi măsuri precum acordarea de împrumuturi şi subvenţionarea ratei dobânzii pentru microîntreprinderi şi întreprinderile mici şi mijlocii, sprijinirea proiectelor din cadrul întreprinderilor cu capitalizare medie şi al întreprinderilor mari şi investiţii în instrumente de capital şi de cvasicapital, în legătură cu recomandarea specifică de ţară din 2020 privind menţinerea măsurilor menite să furnizeze lichidităţi pentru întreprinderile mici şi mijlocii şi cu recomandarea specifică de ţară din 2024 privind accelerarea investiţiilor sprijinite de fondurile UE. De asemenea, sunt incluse măsuri de promovare a unei funcţionări mai eficiente a pieţelor de capital, în conformitate cu, cel mai recent, recomandarea specifică de ţară din 2024 privind creşterea accesului la diverse surse de finanţare şi promovarea pieţelor de capital. Planul include şi măsuri din PNRR privind modernizarea porturilor maritime, adaptarea vehiculelor complet autonome şi electrice şi a infrastructurii la nevoile pasagerilor cu handicap, care abordează şi recomandarea specifică de ţară din 2020 privind creşterea accesului la infrastructura şi serviciile digitale. În plus, planul include măsurile din PNRR privind renovarea energetică a clădirilor cu statut de bun cultural, integrarea datelor seismice în bazele de experţi pentru planurile de amenajare a teritoriului şi adoptarea de orientări pentru aplicarea unui model de monitorizare a consumului de energie în clădirile cu mai multe locuinţe, care abordează, printre altele, recomandarea specifică de ţară din 2020 privind creşterea accesului la infrastructura şi serviciile digitale.

De asemenea, planul urmăreşte să consolideze reziliența sistemului de sănătate prin extinderea accesului la servicii prin modele inovatoare şi investiţii în echipamente şi infrastructuri de vârf, precum şi în digitalizarea parcursului medicinei, îmbunătăţind în acelaşi timp calitatea asistenţei medicale prin orientări clinice armonizate şi cursuri de formare de specialitate. Aceste eforturi au scopul de a aborda principalele provocări în materie de sănătate, cum ar fi oncologia şi listele de aşteptare, îmbunătăţind totodată gestionarea deşeurilor şi a resurselor în cadrul unităţilor sanitare, sprijinind astfel recomandările specifice de ţară din 2020 privind îmbunătăţirea rezilienţei sistemului de sănătate şi promovarea distribuţiei echilibrate a asistenţei medicale şi a e-sănătăţii, precum şi recomandarea specifică de ţară din 2021 privind reformele fiscale pentru o asistenţă medicală sustenabilă. Aspectele legate de formare sunt, de asemenea, legate de recomandarea specifică de ţară din 2020 privind promovarea dobândirii de competenţe. În afara PNRR, Croaţia pune în aplicare măsuri care vizează inclusiv dezvoltarea e-sănătăţii, a îngrijirii paliative şi a evaluării tehnologiilor medicale, precum şi promovarea unui stil de viaţă sănătos şi a prevenirii bolilor.

(28) Planul oferă informaţii cu privire la coerenţa şi, după caz, complementaritatea cu fondurile politicii de coeziune şi cu PNRR al Croaţiei. Investiţiile din cadrul politicii de coeziune care vizează consolidarea capacităţilor de cercetare şi inovare sunt complementare investiţiilor şi reformelor din cadrul PNRR care vizează îmbunătăţirea performanţei sectorului public de cercetare, precum şi a rezultatelor în materie de inovare ale întreprinderilor. Investiţiile în instituţiile de învăţământ care acoperă toate nivelurile de educaţie completează investiţiile din PNRR şi contribuie la extinderea accesului la educaţia şi îngrijirea timpurie şi la învăţământul superior, precum şi la îmbunătăţirea calităţii învăţământului primar.

(29) Planul oferă o imagine de ansamblu a nevoilor de investiţii publice ale Croaţiei legate de priorităţile comune ale UE, cu excepţia celei de a patra priorităţi, privind consolidarea capabilităţilor de apărare. Planul urmăreşte să contribuie la satisfacerea nevoilor de investiţii publice ale Croaţiei legate de priorităţile comune ale UE. În ceea ce priveşte prima prioritate comună legată de tranziţia justă, verde şi digitală, inclusiv respectarea Legii europene a climei, planul descrie nevoile de investiţii pentru 78 de măsuri. Măsurile vizează, printre altele, investiţiile verzi şi legate de hidrogen, eficienţa energetică şi promovarea energiei curate, investiţiile în transportul urban şi feroviar durabil, digitalizarea administraţiei publice şi a sistemului de justiţie, sprijinirea şi promovarea cercetării şi dezvoltării. În ceea ce priveşte prioritatea legată de reziliența socială şi economică, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, planul descrie nevoile de investiţii pentru 30 de măsuri. Acestea se referă, printre altele, la măsuri de îmbunătăţire a accesului la locuinţe la preţuri accesibile, la programe de învăţare în rândul adulţilor, la vouchere pentru recalificare şi perfecţionare, la politici active în domeniul pieţei forţei de muncă, la construirea şi modernizarea de unităţi ECEC, şcoli primare şi secundare, inclusiv pentru finalizarea tranziţiei către predarea într-un singur schimb în şcolile primare, precum şi la măsuri de revitalizare demografică pentru a sprijini familiile cu copii şi a preveni depopularea. În ceea ce priveşte prioritatea legată de securitatea energetică, planul descrie nevoile de investiţii pentru 15 măsuri care vizează, printre altele, îmbunătăţirea eficienţei energetice prin renovarea clădirilor, promovarea energiei curate prin dezvoltarea capacităţii de producere a hidrogenului şi a staţiilor de încărcare şi modernizarea reţelei de transport al energiei electrice.

Concluzia evaluării de către Comisie

(30) În ansamblu, Comisia consideră că planul Croației îndeplinește cerințele Regulamentului (UE) 2024/1263.

CONCLUZIA GENERALĂ A CONSILIULUI

(31) Consiliul salută planul bugetar-structural pe termen mediu al Croației și consideră că implementarea sa deplină ar conduce la asigurarea unor finanțe publice solide și la sprijinirea sustenabilității datoriei publice, precum și a creșterii durabile și favorabile incluziunii.

(32) Consiliul ia act de evaluarea planului de către Comisie. Cu toate acestea, Consiliul invită Comisia să își prezinte evaluarea planurilor viitoare într-un document separat de recomandările Comisiei de recomandări ale Consiliului.

(33) Consiliul ia act de evaluarea de către Comisie a traiectoriei cheltuielilor nete și a principalelor ipoteze macroeconomice din plan, inclusiv din perspectiva orientărilor anterioare ale Comisiei, precum și de implicațiile traiectoriei cheltuielilor nete a planului pentru deficitul public și datoria publică. Consiliul ia act de evaluarea Comisiei potrivit căreia ipotezele macroeconomice și bugetare, deși diferă în unele cazuri de ipotezele Comisiei, inclusiv pentru a se ține seama de datele macroeconomice și bugetare actualizate, sunt în general justificate în mod corespunzător și susținute de argumente economice solide. Consiliul ia act de strategia bugetară generală a planului și de riscurile pentru perspective, care ar putea afecta materializarea scenariului macroeconomic și a ipotezelor subiacente și realizarea traiectoriei cheltuielilor nete a planului. În special, Consiliul salută, de asemenea, faptul că părțile interesate relevante au fost implicate la nivel național înainte de prezentarea planului. Consiliul remarcă, de asemenea, faptul că riscurile geopolitice pot exercita presiuni asupra cheltuielilor de apărare.

(34) Consiliul se așteaptă ca Croația să fie pregătită să își ajusteze strategia bugetară în funcție de necesități, pentru a asigura realizarea traiectoriei cheltuielilor sale nete. Consiliul decide să monitorizeze îndeaproape evoluțiile economice și bugetare, inclusiv cele care stau la baza scenariului planului.

(35) Consiliul consideră că sunt necesare discuții suplimentare pentru a se ajunge la o înțelegere comună cu privire la implicațiile din perspectiva supravegherii anuale ale ratelor cumulate de creștere a cheltuielilor nete în timp util pentru următoarea rundă a supravegherii bugetare.

(36) Consiliul ia act de descrierea de către Comisie a nevoilor și intențiilor în materie de reforme și investiții, ca răspuns la principalele provocări identificate în contextul semestrului european, și subliniază importanța asigurării realizării unor astfel de reforme și investiții. Pe baza rapoartelor prezentate de Comisie, Consiliul va evalua aceste reforme și investiții și va monitoriza implementarea lor, în cadrul semestrului european.

(37) Consiliul așteaptă cu interes rapoartele anuale ale Croației privind progresele înregistrate, care trebuie să conțină în special informații cu privire la progresele înregistrate în privința implementării traiectoriei cheltuielilor nete stabilită de Consiliu și a implementării unor reforme și investiții mai ample în contextul semestrului european.

(38) În conformitate cu articolul 17 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Consiliul ar trebui să recomande Croației traiectoria cheltuielilor nete stabilită în plan.

RECOMANDĂ Croației:

1. să se asigure că creșterea cheltuielilor nete nu depășește valorile maxime stabilite în anexa I la prezenta recomandare;

Adoptată la Bruxelles, 21 ianuarie 2025.

Pentru Consiliu

Președintele

A. DOMAŃSKI

ANEXA I

Ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete
(rate de creștere anuale și cumulate, în termeni nominali)

Croația

Anii		2025	2026	2027	2028
Rate de creștere (%)	Anuale	6,4	4,9	4,1	3,7
	Cumulate (*)	26,2	32,3	37,8	42,9

(*) Ratele de creștere cumulate se calculează în raport cu anul de bază 2023. Ratele de creștere cumulate sunt utilizate în monitorizarea anuală a conformității ex-post în contul de control.